

ΕΤΟΣ Γ'.

Ἀθήναι, τῆ 1 Ἰανουαρίου 1900.

ΑΡΙΘ. 1.

ΕΥΤΥΧΕΣ ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ 1900

1

Στὸν Ὀλυμπο ἀπὸ πέρα
ἢ ψαλμοδία τούρανου
γροικιέται μιὰν ἡμέρα
κ' ἢ μυρωδιά τοῦ λιθανιοῦ.

Ἡ Ἀφροδίτη ἀχνίζει.
Ὁ Ἀπόλλων πλειὰ δὲν
τραγουδεῖ
Κι' ὁ Δίας φοβερίζει
νὰ κάψῃ μ' ἀστραπὲς τὴ γῆ.

Γροικιέται μιὰν ἡμέρα
ἢ ψαλμοδία τούρανου
στὸν Ὀλυμπο ἀπὸ πέρα
κι' ὁ θρίαμβος τ' Ἀλκίνοῦ.

Ὁ Δίας φοβερίζει,
μὰ δὲν πατάει πλειοστήγῃ
κι' ὁ Ἀπόλλων ξαναρχίζει
τὴν Ἀρετὴ νὰ τραγουδῇ.

2

Ἡ Ἀφροδίτη ξένη
στὸ μάτι ποῦ τὴ λαχταρεῖ,
στὴν ἐκκλησιά μας μπαίνει
τὴ δόξα της νὰ θυμηθῇ.

Τὸν Ἀδωνί της πάει
νὰ κλάψῃ μέσα στὸ ναὸ
καὶ στὸ Χριστὸ σκορπάει
ρόδα μὲ πόθο φλογερό.

Στὴν ἐκκλησιά σὰν ξένη
ὄλος ὁ κόσμος τὴ θωρεῖ
καὶ μάρμαρο ἀπομένει,
ποῦ ἡ Τέχνη θεὰ λαχταρεῖ

Κ' ἢ κλάψα ποῦ ἀντηχάει
ἀπὸ τὴ γῆ στὸν οὐρανό,
τὴ χάρι ἀποζητᾷ
ποῦ χάσαμε γιὰ τὸ Χριστό!

Χρ. Βαρλέντις

Η ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΤΟΠΩΝ

Μετάφρασις ὑπὸ Ἑμμανουὴλ Ροῦδου.

Αἱ ἐν Ῥαμὰ οἰκίαι εἰσὶ πῆλινοι καλύβαι, στεφόμεναι διὰ θόλων, ὁμοίων τοῖς τῶν Ἰζαμειῶν καὶ τῶν παρὰ Τούρκους ἀγίων, κείνται δὲ ἐν μέσῳ ἄλσους ἐλαιῶν, συκῶν καὶ ροιῶν περιπεφραγμέναι ὑπὸ νοπέλων, ἰδιοτρόπων τὸ σχῆμα καὶ ἀτάκτως ἐπισωρευόντων τοὺς ἀκανθώδεις καρπούς. Ἐν μέσῳ δὲ τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν παντοδαπῶν τούτων δένδρων ὑψοῦνται κάλλιστοι φοίνικες τῆς Ἰουδαίας. Δὲν ἠδυνάμην νὰ κορεσθῶ θαυμάζων, ἕνα μάλιστα

τῶν φοινίκων τούτων, ἀνυψούμενον ὡς στήλη ἐν αὐτῇ τῇ αὐλῇ τῆς Μονῆς εἰς ὕψος τριάκοντα ποδῶν, εἶτα δὲ ἀπλοῦντα μετὰ χάριτος τοὺς ἐπικύρτους κλώνους, ἀφ' ὧν ἐκρέμαντο ὡσεὶ κοράλλιοι βότρυες οἱ ἡμιώριμοι ἤδη καρποί.

Ἡ Ῥαμὰ εἶναι ἡ ἀρχαία Ἀριμαθαία, πατρὶς τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου ἀνδρός, ὅστις ἔθαψε τὸν Σωτῆρα· μικρὸν δὲ πορρωτέρω κείται ἡ Λώδ, Λύδδα ἢ Διόσπολις, ἐνθα ἐθαυματουργήσεν ὁ Ἄγ. Πέτρος, ἰάσας τὸν παραλυτικόν. Οἱ ἐπιθυμοῦντες ἐμπορικῶς περὶ τῆς πόλεως ταύτης πληροφορίας δύνανται νὰ εὕρωσι τοιαύτας ἐν τοῖς Ἰπομνήμασι τοῦ Βαρόνου Τότ καὶ τῆ Περιηγήσει τοῦ Κ. Βολνέη.

Ἐξελθόντες ἐκ Ῥαμὰ τῇ 4ῃ Ὀκτωβρίου μεσοῦσης ἤδη τῆς νυκτός, ὠδηγήθημεν ὑπὸ τοῦ Ἡ-

γούμενου διά σχολίων ὁδῶν, ἔνθα ἀνέμενον ὁ Ἄβου Γός· ἐκεῖ δὲ ἀπεχαιρέτησεν ἡμᾶς ὁ καλὸς οὗτος μοναχός, ἐπιστρέφων εἰς Ἰόππην. Ἡ παραπομπή μου συνέκειτο ἐκ τοῦ Ἀραβὸς ἀρχηγοῦ, τοῦ ἐξ Ἱεροσολύμων διερμηγέως, τῶν δύο ὑπηρετῶν καὶ τοῦ ἐξ Ἰόππης Βεδουίνου, ἐλαύνοντος τὸν φέροντα τὰ σκευῆ ὄνον. Πάντες δὲ εἶχον διατηρήσει ἔνδυμα καὶ ἦθος πτωχοῦ προσκυνητοῦ, κρύψαντες ὑπὸ τὴν ἐσθῆτα τὰ ὄπλα.

Ἰππεύσαντες ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν δι' ἀνωμάλου πεδιάδος ἀφικόμεθα εἰς καλύβας, ὑψουμένας ἐπὶ τῆς κορυφῆς βραχέως λόφου, εἶτα δὲ ὑπερβάντες προβολὴν τινα τῆς πεδιάδος εἰσήλθομεν μετὰ πορείαν μιᾶς ἔτι ὥρας εἰς τὰς πρώτας πτυχὰς τῶν ὄρεων τῆς Ἰουδαίας. Παρηλλάξαμεν μετὰ ταῦτα διὰ τραχείας ἀτραποῦ μεμονωμένον καὶ φαλακρὸν λοφίσκον, ἐφ' οὗ τὴν κορυφὴν ἐφαίνοντο αἱ ἐσπαρμέναι πλάκες ἐγκαταλελειμμένου νεκροταφείου καὶ ἐρείπια τινα καλούμενα Χωρίον τοῦ Ἀηστῶ, ἐκ τοῦ ἐν αὐτῷ κακούργου, ὅστις μετενόησεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ.

Διανύσαντες τρία ἔτι μίλια εἰσέδωμεν εἰς τὰ ὄρη, ἀκολουθοῦντες τὴν ξηρανθεῖσαν κοίτην χειμάρρου. Ἡ σελήνη, μειωθείσα κατὰ τὸ ἡμισυ μόλις ἐφώτιζε τὰ βήματα ἡμῶν ἐν ταῖς ἀδύσσοις ταύταις, οἱ δὲ σῦες ἐξέπεμπον ἐν τοῖς πέριξ ἀγρίαις κραυγὰς. Βλέπων τὴν περικυκλοῦσαν ζοφερὰν σκηνογραφίαν, κατενόουν διατὶ ἢ θυγάτηρ τοῦ Ἰεφθάε ἐπορεύθη νὰ κλαύσῃ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Ἰουδαίας, οἱ δὲ προσφῆται ἀνέβαινον ἐπὶ τῶν ἀκρωρείων τούτων, ἵνα θρηνησωσιν Ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου εὐρέθημεν ἐν μέσῳ λαβυρίνθου κωνοειδῶν ὄρεων ὁμοιοσχημῶν, συνεχόμενων ἀλλήλοις ἀπὸ τῆς βάσεως. Ὁ σχηματίζων τὸν πυρῆνα τῶν ὄρεων τούτων βράχος διερρύγνυε τὸ περικαλύπτον χῶμα, ἐκτεινόμενος κατὰ παραλλήλους ζώνας ἢ κορωνίδας, τεταγμένας ἐν σχήματι Ῥωμαϊκοῦ ἀμφιθεάτρου καὶ πολὺ ὁμοιάζουσας τοῖς κλιμακωτοῖς ἐκείνοις τοίχοις, δι' ὧν ὑποστηρίζουσι τὰς ἀμπέλους ἐν Σαυαδία. Ἐφ' ἐκάστης τοῦ βράχου τούτου βαθμῆδος ἐβλάστανον συστάδες νανοφυῶν ὄρων, πύξων καὶ ροδοδαφνῶν, ἐν δὲ τῷ βάθει τῶν φαράγγων ὑψούντο ἐλάται τόσῳ πολυπληθεῖς, ὥστε ἐσηματίζον παρὰ τὰς ράχεις τῶν ὄρεων ὀλόκληρα δάση, ἀφ' ὧν ἤκούετο τὸ κελᾶδημα διαφόρων πτηνῶν, μάλιστα δὲ κολοιῶν. Ἀφικόμενοι ἐπὶ τὴν ὑψηλότεραν τῶν ὄρεων τούτων κορυφὴν εἶδομεν ὀπισθεν μὲν ἡμῶν (πρὸς δυσμὰς καὶ νότον) τὴν πεδιάδα Σαρῶν, ἐκτεινομένην ἄχρι τῆς Ἰόππης, ἔμπροσθεν δὲ (πρὸς ἄρκτον καὶ ἀνατολάς) τὴν κοιλάδα τοῦ Ἱερεμίου καὶ πορρωτέρω ἐπὶ τινος βράχου ἀρχαίον τι ὄχυράμα, καλούμενον Φρούριον τῶν Μακκαβαίων. Ὁ ποιήσας τοὺς Θρήνου εἰγεννήθη, λέγουσιν, ἐν τινὶ ἐν μέσῳ τῶν ὄρεων τούτων χωρίῳ, ἢ δὲ κατῆφεια τῶν ἀγρίων τούτων ἀκρωρείων φαίνεται ἐπικεχυμένη ἐπὶ τῶν ἀσμάτων τοῦ αἰοῦ τοῦτου τῆς λύπης.

Ἐγγὺς ἤδη ὦν τοῦ Ἀγ. Ἱερεμίου, ἀπεσπάσθη τῶν θλιβερῶν διαλογισμῶν μου ὑπὸ θεάματος ἀπροσδοκῆτου. Ἀγέλαι αἰγῶν, προβάτων πλατυ-

ούρων καὶ ὄνων, ὧν τὸ κάλλος ὑπενήμιζε τὸν ὄναγρον τῆς Γραφῆς, ἐξήρχοντο τοῦ χωρίου ἀνατελλούσης τῆς αὐγῆς· Ἀράβισσαι ἐξήραινον σταφυλάς ἢ ἔφερον στάμνους ὕδατος ὡς αἱ Μαδιανιτίδες· λευκαὶ σπείραι καπνοῦ ἀνέθρωςκον ἐκ τῶν στεγῶν, πανταχόθεν δὲ ἠκροῦτό τις φωνῶν συγκεχυμένων, ἀσμάτων καὶ χαρμωσύνων κραυγῶν, ἅτινα πάντα ἀπετέλουν εὐάρεστον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν κατῆφειαν τῶν κύκλω τόπων καὶ τὰς πενήμιους τῆς νυκτὸς ἀναμνήσεις. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀράβων εἶχεν ἤδη λάβει τὸν παρὰ τῶν ὁδοιπόρων ὀφειλόμενον αὐτῷ φόρον, ὥστε διήλθομεν ἀκωλύτως.

Ἀπὸ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἱερεμίου κατέβημεν εἰς τὴν τῶν Τερεβίνθων, ἧτις εἶναι βαθυτέρα καὶ μᾶλλον στενή, πεφυτευμένη δὲ κέγχρω καὶ ἀμπέλοις. Ὑπερβάντες εἶτα ἐπὶ λιθίνου γεφύρας τὸν χειμάρρον, παρ' οὗ τὰς ὄχθας ἔλαβε παῖς ὦν ὁ Δαυὶδ τοὺς πέντε λίθους, δι' ὧν κατέβαλε τὸν Γολιάθ, ἀφικόμεθα εἰς χωρίον τι Καλόνι τοῦνομα, ἔνθα μετὰ μὲταγενεστέρων ἐρείπιων παρετήρησα καὶ συντρίμματά τινα οἰκοδομήματος ἀρχαίου. Ὁ Ἀβθαῖς Μαρίτης λέγει ὅτι τὸ μνημεῖον τοῦτο ἀνηγέρθη ὑπὸ μοναχῶν, ἀλλ' ἢ ἀπάτη τοῦ Ἰταλοῦ τούτου περιηγητοῦ εἶναι παχυλὴ· καθότι τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ἂν δὲν ἦναι Ἑβραϊκόν, εἶναι προφανῶς Ῥωμαϊκῆς τεκτονικῆς, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῆς εὐθυωρίας τοῦ ὄγκου καὶ σχήματος τῶν λίθων. Μικρὸν δὲ πορρωτέρω εὐρομεν τὸ χωρίον Κερὶ ἐτ-Λεφτὰ παρὰ τὰς ὄχθας ἐτέρου χειμάρρου, οὗ ἢ ξηρανθεῖσα κοίτη ὁμοιάζει κωνοειδῶν ἡλεωφόρων. τὸ δὲ χωρίον Ἐλ-Βιρὲ φαίνεται πόρρω ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὑψηλοῦ ὄρους πρὸς τὴν Νεβλὸς, ἧτις εἶναι ἢ ἐν τῷ βασιλείῳ τοῦ Ἰσραὴλ Σιγέμ, μετακληθεῖσα Νεάπολις ἐπὶ Ἡρώδου. Ἐξηκολουθούμεν ὁδεύοντες δι' ἐρήμου, ἐν ἣ ἐφαίνοντο ἀραιόφυτοί τινες συκαῖ, ὧν ἔσειεν ὁ ἄνεμος τὰ μέλανα φύλλα. Ἡ γῆ, ἐν ἣ ἔβλεπέ τις πρὶν ἔχῃ τινα χλόης κατέστη ὅλως γυμνή, αἱ δὲ πλευραὶ τῶν ὄρεων πλατυνθεῖσαι ἐγένοντο μεγαλοπρεπέστεραι μὲν, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον γυμναί. Μετ' οὗ πολὺ πᾶσα βλάστησις καὶ αὐτὰ τὰ βρύα ἐξέλιπον, ἅπαν δὲ τὸ ἀμφιθέατρον τῶν ὄρεων ἐνεδύθη χρώματι πορφύρας. Ἀναρριχηθέντες διὰ τῶν σκυθρωπῶν τούτων ὄρεων εἰς ὑψηλὴν τινα πρὸ ἡμῶν κλεισώρειαν, ὠδεύομεν ἀπὸ μιᾶς ἤδη ὥρας διὰ φαλακροῦ ὄροπεδίου, κεκαλυμμένου ὑπὸ λίθων κατακυλιόμενων, ὅτε εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὄροπεδίου τούτου εἶδον αἰφνης γραμμὴν γοθικῶν τειχῶν ἐστεμμένων πύργους τετραγώνους, ὀπισθεν τῶν ὁποίων ἐφαίνοντο στέγαι τινὲς οἰκιῶν, ὑποκάτω δὲ αὐτῶν στρατόπεδον Τούρκων ἰππέων, κατεσκηνωμένον μετὰ πάσης τῆς ἀσιατικῆς πολυτελείας. Ὁ ὁδηγὸς κράξας τότε μεγαλοφώνως «Elcods!» Ἡ Ἁγία! (Ἱεροσολύμων) ἔφυγε καλπάζων.

Κατενόησα τότε τὰ ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν καὶ περιηγητῶν ρηθέντα περὶ τοῦ θαυμασμοῦ τῶν σταυροφόρων καὶ προσκυνητῶν, ὅτε ἔβλεπον κατὰ πρῶτον τὴν Ἱεροσολύμων.

Δύναμαι δὲ νὰ βεβαιώσω ὅτι καὶ ὁ ἀναγνούς ὡς

ΠΕΡΙ ΘΑΝΑΣΙΑΣ ΨΥΧΗΣ

ΚΑΤΑ ΠΛΑΤΩΝΑ

Λόγος ἐκφωνηθεὶς εἰς τὴν Ἐταιρίαν τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ ὑπὸ Γ. ΜΙΣΤΡΙΩΤΟΥ

Κυρίαὶ καὶ κύριοι,

Ἐν χρόνοις, καθ' οὓς ὁ ὕλισμός λυμάνεται καὶ μαραίνει τὰ μυροβόλα καὶ εὐανθῆ τοῦ πολιτισμοῦ ρόδα, ἐν χρόνοις, καθ' οὓς οἱ βάτραχοι τῶν σαπρῶν ὑδάτων καὶ τὰ ἄμουςα ὄρνεα τῶν ἠθικῶν ἐρειπίων διακηρύττουσιν, ὅτι μόναι αἱ διὰ τοῦ σώματος ἡδοναὶ εἶναι τὸ δυνατόν ἀγαθόν, ἐν τοῖς χρόνοις, λέγω, τοῖσι δὲν εἶναι εὐκολόν νὰ πραγματουθῇ τις περὶ ἀθανασίας ψυχῆς. Διότι ὁ ἀλαζῶν ὕλιστὴς μετὰ κομπορημοσύνης λέγει, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει πλὴν τῶν ὑποπιπτόντων εἰς τὰ αἰσθητήρια, ὅτι οἱ ἰδεολογοὶ οὐδὲν δύνανται νὰ εἰπωσιν περὶ οὐσίας τοῦ πνεύματος, εἰμὴ μόνον ἐπιθέτα καὶ ὅτι ὁ ὕλισμὸς εἶναι πρόδος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Δὲν δύναμαι νὰ προβῶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐμῆς ὑποθέσεως, ἂν μὴ διὰ βραχυτάτων ἐξελέγξω καὶ τοὺς τρεῖς τούτους ἰσχυρισμούς καὶ προπαρασκευάσω τὸν ἀκροατὴν, ὅπως οὗτος εἰσελθῇ εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν ἰδεῶν ἀνευ προλήψεων.

Πρῶτον τὰ αἰσθητήρια, ἐφ' ὧν ὁ ὕλιστὴς ἐρείδεται, ἐν πολλοῖς ἐλέγχονται ψευδομάρτυρες, ὡς ἤδη οἱ ἀρχαῖοι παρετήρησαν, π. χ. ὁ θαλλὸς τῆ μὲν αἰγὴ εἶναι ἐδώδιμον, τῷ δὲ ἀνθρώπῳ πικρὸν, τὸ κώνειον τῆ μὲν ὄρνυγι εἶναι τροφίμον, τῷ δὲ ἀνθρώπῳ θανάσιμον καὶ Δημοφῶν ὁ τραπέζοκόμος τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐν μὲν τῇ σκιᾷ ἐθερμάνετο, ἐν δὲ τῷ ἡλίῳ ἐψύχοντο. Ἰνα δ' ἄλλα παραδείγματα παραλείψωμεν, λέγομεν μόνον περὶ τοῦ ἡλίου, περὶ οὗ οἱ μὲν ὀφθαλμοὶ μαρτυροῦσιν, ὅτι κινεῖται περὶ τὴν γῆν τὸ δὲ πνεῦμα τὸ ἀντίστροφον. Ἄς ἀποκριθῶσιν οἱ ὕλισται, πότερος τῶν μαρτύρων λέγει τὴν ἀλήθειαν, ἢ ὁρασις ἢ τὸ πνεῦμα. Διὰ τοῦτο οὐχὶ ἀτόπως ὁ θεὸς Πλάτων ψικτεῖρε τὸ ἀνθρωπίνον γένος, ὅτι τοῦτο ἀναγκάζεται νὰ φιλοσοφῇ μεταχειριζόμενον ὄργανα, ρίνας καὶ ὠτα. Δεύτερον οὐ μόνον οἱ ἰδεολογοὶ μεταχειρίζονται ἐπιθέτα πρὸς ὀρισμὸν τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ καὶ οἱ ὕλισται, ὅταν ὀρίζωσι τὴν ὕλην, π. χ. λέγουσιν, ὅτι σῶμά τι εἶναι βαρὺ καὶ κόκκινον. Τὰ ἐπιθέτα ὁμοῦ ταῦτα δὲν ὀρίζουσι τὴν οὐσίαν τῆς ὕλης, ἀλλὰ μόνον τὴν γειννίασιν αὐτῆς πρὸς τὴν γῆν καὶ τὸν ἥλιον, ἐξ ὧν ἐκείνη μὲν ἔλκουσα δίδει τὸ βάρος, οὗτος δὲ διὰ τῶν ἀκτίων αὐτοῦ παρέχει τὸ χρῶμα. Ἄλλ' ὁ ὀρισμὸς οὗτος εἶναι οὕτως ἄγαν ἀόριστος, ἂν ἠρώτων τινα περὶ τοῦ ἐπιτηδεύματος ἀνθρώπου τινός, ἀλλ' ἐμάνθανον τοὺς γείτονας αὐτοῦ. Ἄρα καὶ οἱ ὕλισται ὀρίζουσι δι' ἐπιθέτων καὶ ταῦτα δὲν λαμβάνουσιν ἐκ τῆς οὐσίας, ἐνῶ οἱ ἰδεολογοὶ λέγοντες, ὅτι ὁ θεὸς εἶναι ἀγαθὸς ὀρίζουσι αὐτὴν τὴν οὐσίαν τοῦ πνεύματος. Καὶ τρίτον ὁ ὕλισμὸς δὲν εἶναι πρόδος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλὰ κατὰ πτωσις αὐτοῦ. Ἡ παγκόσμιος ἱστορία διαιρεῖται εἰς τρεῖς περιόδους, τὴν θεοκρατικὴν, τὴν ἰδεολογικὴν καὶ τὴν ὑλικὴν, αἵτινες ἐρχονται καὶ παρέρχονται κανονικῶς ὡς αἱ ὠραι τοῦ ἔτους. Μέχρι τοῦδε ἦλθον καὶ παρήλθον δὲς. Ἡ μὲν θεοκρατικὴ ἀρχομένη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων λήγει εἰς τὰ Μηδικὰ, ἢ δὲ ἰδεολογικὴ ἐκ τούτων τὴν ἀρχὴν ποιησαμένη ἐξικνεῖται μέχρι τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ ἡ ὑλικὴ ἀπὸ τοῦ μεγάλου τούτου βασιλέως μέχρι τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Αἱ αὐ-

ταί περίοδοι επαναλαμβάνονται κατά την αὐτὴν σειράν, ἢ μὲν θεοκρατικὴ ἀκμάζει κατὰ τὴν Βυζαντινὴν περίοδον, ἢ δὲ ἰδεολογικὴ μετὰ τὴν ἄλλωσιν τοῦ Βυζαντίου, ὅτε ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς διεδόθη εἰς τὴν Δύσιν, καὶ ἡ ὕλική ἤρξατο μόλις πρὸ ὀλίγων δεκαετηρίδων. Ἐκάστη τῶν περιόδων τούτων ἔχει ἴδιον ἦθος, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τιμᾶται τὸ θεῖον, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα καὶ ἐν τῇ τρίτῃ ἡ ὕλη. Ἐν μὲν τῇ θεοκρατικῇ ἀναφαίνονται μεγάλοι ποιηταί, ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος, ὁ Ρωμαῖός, ὁ Σέργιος καὶ ὁ Δικασκηνός, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ποιηταί ἄμα καὶ φιλόσοφοι, ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Goethe καὶ ὁ Schiller, ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Πλάτων, ὁ Κάντιος καὶ ὁ Ἐγκελς. ἡ δὲ ὕλική ἢ δὲν παράγει τοιαῦτα προϊόντα ἢ εἶναι ταπεινά καὶ φαῦλα.

Ἄν ἡ γραμματολογία εἶναι τὸ μέγα βαρόμετρον, δι' οὗ σταθμῶνται αἱ ἀνυψώσεις καὶ καταπτώσεις τῆς πνευματικῆς τῶν αἰώνων ἀναπτύξεως, ἡ ὕλική περίοδος δὲν κατέχει τὴν πρώτην, ἀλλὰ τὴν τελευταίαν θέσιν. Κατὰ ταύτην μόνον οἱ μηχανικοὶ διεγείρουσι κατὰ πληξίν τοῦ κόσμου, ὡς ὁ Ἀρχιμήδης ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ καὶ οἱ χρησιμοποιοῦσαντες τὰς δυνάμεις τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἡλέκτρον ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις. Ἄλλ' ἡ περίοδος αὕτη ἄγει ἀσφαλῶς εἰς ἠθικά τέλματα δυσάπλλακτα, καὶ εἰς διαφθορὰν τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ἐν τοῖς εἰρημένοις ἐγένετο κατὰ δὴλον, ὅτι τὸ πνεῦμα γινώσκει ἀσφαλέστερον τῶν αἰσθητηρίων τὸν κόσμον, ὅτι τοῦτο ὀρίζεται ἀκριβέστερον τῆς ὕλης καὶ ὅτι ἡ ὕλική περίοδος δὲν εἶναι ἡ ἀρίστη. Ἄρα μετὰ θάρρους δυνάμεθα νὰ εἰσελθωμεν εἰς τὸ βασίλειον τῶν Πλατωνικῶν ἰδεῶν. ἐξ ὧν κατὰ πολὺ ἐξαρτᾶται τὸ περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ζήτημα.

Καὶ ὁ ἀρχαιοτάτος τῶν προγόνων ἡμῶν ποιητής, ὁ Ὅμηρος ἀναγνωρίζει ψυχὴν καὶ ἀθανασίαν αὐτῆς, ἀλλ' αὕτη εἶναι ἀτελής, διότι ἡ ἐν ἄδῃ ψυχὴ ὁμοιάζει πρὸς τὸν τεθνεῶτα, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ νοήσῃ, ἂν μὴ πῆ ἀίμα, ὅπερ δηλοῖ, ὅτι δὲν εἶναι αὐτοτελής. ἀλλὰ πρὸς νόσησιν δεῖται τοῦ αἵματος. Κατὰ τοῦτο τὸ ἐγὼ δὲν εἶναι ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ τὸ σῶμα. Περὶ τὴν ψυχολογίαν ἠσυχολήθησαν οἱ Ἴωνες φιλόσοφοι καὶ οἱ Πυθαγόρειοι. Ἐκείνοι ἀπειδὸν εἰς τὴν κινήσιν τῆς ψυχῆς δύναμιν καὶ δὴ ὁ Θαλῆς ἐνόμιζεν, ὅτι ἡ Μαγνητικὸς λίθος ἔχει ψυχὴν, διότι κινεῖται. Οὗτοι ὅμως δὲν ἐθεώρουν τὴν ψυχὴν ὡς ἀνεξάρτητον τῆς ὕλης, ἀλλ' εἰς τὴν καθαρωτάτην ταύτης μορφήν. Πρῶτος νόσησιν ἐπέβαλε τῇ ψυχῇ Διογένης ὁ Ἀπολλωνιάτης. Οἱ δὲ Πυθαγόρειοι ἐπίστευον, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατος καὶ ἀγήρω, καὶ ἐδέχοντο τὴν μετεμψύχωσιν παραλαβόντες ταύτην παρὰ τῶν Αἰγυπτίων. Κατ' ἐξοχὴν πρόδρομος τοῦ Πλάτωνος εἶναι ὁ Ἀναξαγόρας, καθ' ὃν ἡ ψυχὴ οὐ μόνον κατέχει ἀπεριόριστον γνῶσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν ὅπως τὴν ὕλην κινήσῃ καὶ ἀπλῆ καὶ ἀμιγῆς οὕσα δὲν μεταβάλλεται. Πρὸ πάντων ὅμως ὁ Πλάτων ἐπραγματεύθη περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ ἐν ἄλλοις διαλόγοις π. χ. ἐν τῷ Τιμαίῳ, ἐν ᾧ λέγει, ὅτι ὁλος ὁ κόσμος εἶναι ἐμψυχον ζῶον καὶ ἐνοοῦν.

Κατ' ἐξοχὴν δ' ἐν τῷ Φαίδωνι ποιεῖται τὸν ὅλον λόγον περὶ τῆς ὑψηλῆς ταύτης υποθέσεως. Ὀνομάζονται δ' οὕτω, διότι ὁ μαθητὴς τοῦ Σωκράτους διερχόμενος διὰ Φλυῖντος κατὰ παράκλησιν Πυθαγορείων ἀφηγεῖται τοὺς λόγους τοῦ Σωκράτους, οὓς εἶπε κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ βίου ἡμέραν. Κατὰ ταύτην παρήσαν οἱ μαθηταὶ τοῦ θνήσκοντος διδασκάλου καὶ δὴ δύο εὐφρεῖς Πυθαγόρειοι Θεβαῖοι, ὁ Σιμμίας καὶ ὁ Κέβης. Ἐν τῷ Φαίδωνι ὑπάρχουσι τέσσαρες ἀποδείξεις περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ δύο ἐνστάσεις.

Ἡ πρώτη ἀπόδειξις στηρίζεται ἐπὶ τῆς μετεμψύχωσης· οἱ ζῶντες γίνονται ἐκ τῶν τεθνεῶτων καὶ οἱ τεθνεῶτες ἐκ τῶν ζῶντων, ὡς τὰ ἐναντία γίνονται ἐκ τῶν ἐναντίων, π. χ. ὡς τὸ ἐγγρηγοῦναι ἐκ τοῦ καθεύδειν, οὕτω καὶ τὸ ζῆν ἐκ τοῦ τεθνήσκειν. Ἄν δὲ μὴ ἐγένετο οὗτος ὁ κύκλος καὶ ἡ γένεσις ἦτο εὐθεία ἐκ τοῦ ἑτέρου μόνον εἰς τὸ καταντικρῦ, ἐν τέλει τὰ πάντα ἦθελον λάβει τὸ αὐτὸ σχῆμα καὶ ἦθελον παύσει γεννώμενα, ἦτοι τὰ πάντα ἦθελον καταναλωθῆ εἰς τὸν θάνατον. Τὴν ἀπόδειξιν ταύτην ποικιλοτρόπως ἐπειράθησαν οἱ νεώτεροι, ὅπως ἐξελέγξωσιν· εἶπον δηλαδὴ, ὅτι αὕτη χορηγεῖ ἀθανασίαν οὐ μόνον τῇ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ τοῖς φυτοῖς καὶ τοῖς ζώοις, ὅτι δὲν ἀποδεικνύει ἀναβίωσιν τοῦ αὐτοῦ προσώπου, ὅτι ἡ κατανάλωσις δύναται νὰ προληφθῇ διὰ τινος καθολικοῦ πνεύματος, μετὰ συγχύσεως ὅμως τῶν διαφόρων ψυχῶν καὶ ὅτι τοιαύτη ἀθανασία ὑπάρχει καὶ εἰς τὸ σῶμα. Οἱ ἐλεγχοὶ ὅμως οὗτοι δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἰσχυροί, διότι ἡ φαντασία δύναται νὰ δημιουργήσῃ καὶ ἀνεξάντλητον πηγὴν ζωῆς, ἀλλὰ τὸ ἀνεξάντλητον δὲν ἔχει τὸ ἀνάλογον ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ. Πρὸς δὲ ἀφ' οὗ ἡ ψυχὴ ἐκάστου ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ εἶνε κεχωρισμένη, οἱ ἐλέγχοντες ὤφειλον νὰ ἀποδείξωσιν, ὅτι αὕτη ὑπέστη σύγχυσιν. Βεβαίως τὸ σῶμα διαλύεται καὶ διαλυόμενον πάλιν συντίθεται, ἀλλὰ δὲν συντίθεται κατὰ τὰ αὐτὰ, ἀλλὰ κατὰ διάφορον σύνθεσιν. Ἄλλοι ἔσκωψαν τὸν φιλόσοφον εἰπόντες, ὅτι κατὰ τοῦτον οἱ πένητες θέλουσι γίνεαι πλούσιοι, οἱ τυφλοὶ θέλουσιν ἔχει ὀφθαλμούς καὶ οἱ μωροὶ θέλουσι γίνεαι φρόνιμοι. Ὁ Πλάτων ὅμως δὲν εἶπεν, ὅτι ἕκαστον ὄν πρέπει νὰ γείνη τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ μόνον, ὅτι ἐὰν γείνη, ἐκ τοῦ ἐναντίου θέλει γίνεαι.

Ἡ δευτέρα ἀπόδειξις στηρίζεται ἐπὶ τῶν ἰδεῶν, αἰτινὲς εἶνε τὰ πρότυπα, καθ' ἃ ἐδημιουργήθη ὁ κόσμος. Κατὰ τὸν φιλόσοφον τὰ αἰσθητὰ ὄντα εἶνε ἀπεικασματα ἢ εἰδῶλα τῶν ἰδεῶν καὶ δὴ ἀτελέστερα, π. χ. τὰ ἴσα ξύλα, ὅτε μὲν φαίνονται ἴσα, ὅτε δὲ ἀνίστα, οὐδέποτε ὅμως ἡ ἰδέα τῆς ἰσότητος φαίνεται ἀνισότης καὶ οὐδέποτε ἡ ἰδέα τοῦ δικαίου φαίνεται ὡς ἀδικία. Ἐπειδὴ ὅμως ἰδέαι ἐν τῷ αἰσθητῷ κόσμῳ δὲν ὑπάρχουσιν, ἄρα ἐμάθομεν ταύτας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν αἰσθητηρίων, ἦτοι πρὸ τῆς γεννήσεως ἡμῶν. Ἡ δυνάμεθα ἴσως νὰ εἰπωμεν, ὅτι αἱ ἰδέαι εἶνε ἔμφυτοι, ὡς π. χ. τὸ ἄδειν τοῖς πτηνοῖς. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶνε ὀρθόν, διότι ἔπρεπε πάντες νὰ ἔχωμεν εὐθύς ἀσαφῆ τῶν ἰδεῶν γνῶσιν. Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο δὲν συμβαίνει, αἱ ἐν τῇ ψυχῇ ἰδέαι εἶνε προϊόν ἀναμνήσεως ἐξ ἐποχῆς καθ' ἣν δὲν λαμβάνομεν γνῶσιν διὰ τῶν αἰσθητηρίων. Ἄρα αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ὑπῆρχον πρὶν ἐνοικιάσασθαι τὸ σῶμα, καὶ ὅπερ τὸ σπουδαιότερον εἶχον φρόνησιν. Καὶ ἡ δευτέρα ἀπόδειξις εἶνε πολλοὺς ἐπικριτάς, καθ' οὓς οὐδὲν ὑπάρχει ἐν τῷ νῷ, ὃ μὴ πρότερον ἐν τῇ αἰσθήσει. Τούναντιον κατὰ τὸν Πλάτωνα οὐδὲν ὑπάρχει ἐν τῇ αἰσθήσει, ὃ δὲν ὑπῆρξε πρότερον ἐν τῷ νῷ. Οὕτω τὰ κατὰ πράγματα ὑπάρχουσι μόνον, διότι ὑπάρχει ἡ ἰδέα τοῦ καλοῦ. Ἄλλ' οἱ ἐπικριταὶ τοῦ Πλάτωνος παρετήρησαν, ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ κάλλους εἶνε διάφορος παρὰ τοῖς Σίναις ἢ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι καὶ ὅτι ἡ γνῶσις τῶν ἰδεῶν κατὰ τὴν κατάστασιν τῶν λαῶν βαθμηδὸν ἀναπτύσσεται. Ἄλλὰ ὁ ἰδεολόγος φιλόσοφος ὁμολογεῖ ὅτι ἡ πείρα πρέπει νὰ συνεργήσῃ, αὕτη ὅμως εἶνε μόνον τὸ συναίτιον. Τὴν καθάραν ἰδέαν οὐδεὶς ἄνθρωπος γινώσκει, ἀλλὰ μόνον κατὰ προσέγγισιν. Ὁ πολλὰ κατὰ εἰδῶς δύναται νὰ ἔχη ὑψηλοτέραν περὶ κάλλους ἰδέαν, ἀλλὰ διὰ τοῦτο αὕτη ἡ ἰδέα, ἕνεκα τῆς διαφορῆς καταστάσεως τοῦ ἐξετάζοντος

ἀνθρώπου ἢ λαοῦ δὲν εἶνε διάφορος, ἀλλὰ μόνον ἢ παρὰ τοῦ ἀνθρώπου γνῶσις τῆς ἰδέας εἶνε τελειότερα ἢ ἀτελέστερα κατὰ τὴν διανοητικὴν αὐτοῦ κατάστασιν. Τῇ ἀληθείᾳ ἢ ἀποδείξει αὕτη εἶνε σπουδαία καὶ μεγαλοπρεπής, διότι ἡ καλούμενη μάθησις οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἀνάμνησις καὶ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ὁ κωδῆξ, ἐν ᾧ εἶνε ἐγγεγραμμένοι οἱ τοῦ πνεύματος νόμοι.

Ἐν τῇ τρίτῃ ἀποδείξει γίνεται φανερόν, ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲν κινδυνεύει νὰ διασκεδασθῇ δίκην καπνοῦ ἂν μάλιστα κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου τύχῃ πνέων σφοδρὸς ἄνεμος. Τοῦτο δὲν δύναται νὰ συμβῇ, διότι αἱ καλούμεναι γεννήσεις καὶ θάνατοι ἀνακριβῶς δηλοῦσι τὸ πρᾶγμα, διότι εἶνε μόνον συνθέσεις καὶ διαλύσεις. Ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ οὐδὲν ἀπόλυται καὶ οὐδὲν εἰς τοῦτον προστίθεται. Ἐκ τῶν ὄντων τὰ μὲν εἶνε ἀσύνθετα καὶ ἀπλᾶ καὶ ἔχουσι κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως δηλ. δὲν ἔχουσι μόρια μεταβάλλοντα θέσιν τὰ δὲ ἀσύνθετα καὶ διαίρετά. Εἰς μὲν τὰ ἀπλᾶ ἀνήκει ἡ ψυχὴ, εἰς δὲ τὰ σύνθετα τὸ σῶμα. Τὰ δύο ταῦτα εἶνε ὅπως διάφορα. Διὰ τοῦτο ὅταν ἡ ψυχὴ μεταχειρίζεται τὸ σῶμα πρὸς ἐξέτασιν, τότε ἰλιγγιᾷ ὡς μεθύουσα, ὡς ὁ ἄνθρωπος ὅταν εἰσελθῇ εἰς τὴν θάλασσαν. Ὅταν ὅμως καθ' ἑαυτὴν ἐξετάξῃ τὰ ὄντα, παύεται τῆς πλάνης, διότι εἶνε συγγενὴς πρὸς τὸ ἐξεταζόμενον. Ἄφ' οὗ λοιπὸν ἡ ψυχὴ διάφορος οὕσα τοῦ σώματος δὲν διαίρεται, πῶς δύναται νὰ ἀπολεσθῇ; Ὁ καλούμενος θάνατος ἢ ὄλεθρος οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ διαίρεσιν καὶ διάλυσιν.

Καὶ ἡ τετάρτη ἀπόδειξις στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἰδεολογίας. Κατὰ τὸν φιλόσοφον ὁ θέλων νὰ ἀνεύρῃ τὰ τῆς γεννήσεως καὶ φθορᾶς τῆς ψυχῆς πρέπει νὰ ἀνεύρῃ τὴν ἰδέαν αὐτῆς. Τὸ κύριον γνώρισμα ταύτης εἶνε νὰ ζῆ καὶ νὰ φέρῃ ζωὴν. Λοιπὸν ἡ ψυχὴ οὕσα αἰτία τῆς ζωῆς ἀποκλείει τὸ ἐναντίον ἑαυτῆς, δηλ. τὸν θάνατον. Καὶ τὴν ἀπόδειξιν ταύτην οἱ ἐπικριταὶ τοῦ Πλάτωνος ἐλέγχουσι λέγοντες, ὅτι αὕτη πίπτει μετὰ τῆς ἰδεολογίας τοῦ Πλάτωνος καὶ ὅτι εἶνε λίαν εὐρεία, διότι δίδει ἀθανασίαν καὶ τοῖς φυτοῖς καὶ τοῖς ζώοις. Ἄλλ' ἡ ἰδεολογία δὲν στερεῖται βάσεων καὶ ἡ ἀπόδειξις εἶνε μὲν εὐρυτέρα, ἀλλὰ καταλείπει κέρδος.

Ἐν τέλει εἶνε δίκαιον νὰ ἐξάρωμεν τὴν ὑπὸ τοῦ Σωκράτους ἀνασκευὴν τῆς θεωρίας τοῦ Σιμμίου, καθ' ὃν ἡ ψυχὴ εἶνε ἁρμονία, ὡς ἡ τῆς λύρας. Καὶ ταύτης ἡ ἁρμονία εἶνε ἀόρατος καὶ ἀσώματος καὶ θεῖον τι, ἀλλ' ὅταν τις κατάξῃ τὴν λύραν δὲν δύναται νὰ διασχυρισθῇ, ὅτι ἡ ἁρμονία ἐκεῖνη διαμένει. Καὶ ἡ ψυχὴ κατὰ τὸν Σιμμίαν οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ κρᾶσις καὶ ἁρμονία τῶν θερμῶν καὶ ψυχρῶν καὶ ξηρῶν καὶ ὑγρῶν. Ἡ ψυχὴ εἶνε θεοτάτη, ἀλλὰ πᾶσαι αἱ ἁρμονίαι τοιαῦται εἶνε. Κατὰ τῆς παραβολῆς (διότι μόνον παραβολὴ εἶνε) ὁ Σωκράτης φέρει πολλὰς πειστικὰς ἀποδείξεις. Ὁ Σιμμίας εἶχεν ὁμολογήσει, ὅτι ἡ μάθησις εἶνε ἀνάμνησις, ἐκ δὲ τῆς ὁμολογίας ταύτης προκύπτει, ὅτι ἡ ψυχὴ προὔπηρξε πρὶν εἰσελθῆ εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα· ἄρα ἡ ψυχὴ εἶνε ἀνεξάρτητος τοῦ σώματος καὶ ἄρα δὲν εἶνε ἁρμονία. Εἶτα ἡ μὲν ἁρμονία τῆς λύρας ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν μερῶν, ἐξ ὧν σύγκεται, ἡ δὲ ψυχὴ ἐναντιοῦται εἰς τὸ σῶμα π. χ. ὑπάρχοντος καύματος καὶ τοῦ σώματος διψῶντος ἢ ψυχῆς κελεύει τὸ ἐναντίον δηλ. τὸ μὴ πίνειν. Δὲν εἶνε λοιπὸν ἁρμονία, ἀφοῦ δὲν ἀκολουθεῖ τοῖς μέρεσιν, ἀλλ' ἡγεμονεύει. Κατὰ τοὺς ἐπικριτάς τοῦ Πλάτωνος καὶ τὸ σῶμα ἄρχει τῆς ψυχῆς. Ἄλλὰ καὶ ἂν χιλιᾶσις ἐκεῖνο ἄρχῃ ταύτης, μόνον δ' ἄπαξ ἡ ψυχὴ ἄρχει τοῦ σώματος, τοῦτο ἀρκεῖ πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι ἡ ψυχὴ δὲν εἶνε ἁρμονία.

Τὴν ἐνστάσιν τοῦ Σωκράτους ὑποστηρίζει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης παρατηρῶν, ὅτι ἡ ἁρμονία εἶνε κατηγορούμενος τῆς ὑγείας ἢ καθόλου τῶν τοῦ σώματος ἀρετῶν καὶ οὐχὶ τῆς ψυχῆς. Κατὰ τοῦτον ἡ κίνησις ὑπὸ πάντων ἀπονέμεται τῇ ψυχῇ καὶ ὅμως αὕτη δὲν ἀνήκει τῇ ἁρμονίᾳ. Πρὸς δὲ τὰ διάφορα μέρη τοῦ σώματος ἔχουσι διαφόρους μίξεις ἦτοι ἁρμονίας καὶ ἄρα ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν πολλὰς ψυχὰς.

Αἱ ἀποδείξεις αὗται εἶνε ὄντως ἰσχυραὶ, ὥστε δύνανται νὰ φιμώσωσι τὰ στόματα ἐκείνων, ὅσοι ἐν ὀνόματι δῆθεν τῶν νεωτέρων ἀνακαλύψωσαν ἀποφαίνοντι, ὅτι ψυχὴ δὲν ὑπάρχει. Τούναντιον αἱ νεώτεροι ἀνακαλύψουσι, ὡς ἀναγινώσκω ἐν τῇ πολυτίμῳ συγγραφῇ, τοῦ κ. Κατσαρᾶ ἐδειξαν, ὅτι τὰ δύο τρίτα τῆς ἐπιφανείας τοῦ φλοιοῦ τοῦ ἐγκεφάλου, ἐφ' ὧν ἐδράζονται αἱ εὐγενέστεραι τῆς ψυχῆς δυνάμεις, στεροῦνται πάσης συναφείας μετὰ κατωτέρων νευρικών κέντρων, ὅπερ δηλοῖ ὅτι ὑπάρχει τι ἀνεξαρτήτως τοῦ σώματος ἐργαζόμενον.

Κατὰ ταῦτα οἱ ἐπικριταὶ τοῦ Πλάτωνος παρίστανται μοι, ὡς παῖδες ρίπτοντες λίθους κατὰ δένδρου καρποβορθοῦς καὶ τελεσικάρπου. Λέγομεν τοῦτο, διότι οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ τοὺς ἠθικούς καρπούς, οὓς ἡ περὶ ἀθανασίας ψυχῆς θεωρία παράγει. Ὅσον δὲ ἠθικώτερον εἶνε φιλοσοφικόν τι σύστημα, τοσοῦτος πλησιάζει εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ περὶ Θεοῦ ἰδέα εἶνε ἀληθεστέρα, ὅσον εἶνε ὑψηλοτέρα καὶ περιεκτικώτερα.

Οὕτως ὁ Πλάτων διὰ τοῦ ροπάλου τῆς διαλεκτικῆς θραύσας τὰς πύλας τοῦ ἄδου κατέδειξεν, ὅτι οὗτος κρύπτει οὐχὶ κεφαλὰς ἀνευ δυνάμεως καὶ νοήσεως, ἀλλὰ πνεύματα συγγενῆ πρὸς τὰς ἰδέας καὶ τὸ θεῖον. Διὰ δὲ τοῦ καλλιτεχνικοῦ χρωστήρος εἰκόνισε τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ, ὅτι ἐν χερσὶ ἔχων τὴν θανατηφόρον κύλικα μάλλον ἀναβαίνει εἰς τὸν οὐρανὸν ἢ κατέρχεται εἰς τὸν ἄδην καὶ ὅτι ἐν τῷ φιλοσοφικῷ ἄρματι ἐποχοῦμενος καὶ διὰ τῶν αἰθερίων ἰδεῶν διφρηλατῶν ἐκπέμπει ἀκτίνας ἀπλῆτου φωτός ἢ ὅτι κλείων τοὺς ὀφθαλμούς σβέννυται ἐν τῷ ζῴφῳ.

DOMENICO CERVELLI

Μία μέρα τοῦ ἦλθε τοῦ ἀποῦ στοῦ νοῦ, νὰ κατεβῇ ἀπάνου ἀπὸ τὰ σύγγεφα, στὴ γῆ νὰ περπατῇ.

Ἐκεῖ ὅπου ἐσταμάτησε, νάσου καὶ βλέπει ἐμπρός, ὄφιν πολὺ ἀνημέρωτον, ὅπου ἦταν τρομερός.

Ἐποῦ ἄρχισε κι' ἐσφύριζε μὲ ὀλόρθη κεφαλὴ κ' εἰδειχνε ὅσο ἐμπόραε ἀγριώτατη μορφή.

Νὰ ἐκδικηθῇ ἡμποροῦσε τὸ φεῖδι ὁ σταυραπτός, μ' αὐτὸ δὲν καταδέχθηκε νὰ κάμῃ ὁ δυνατός.

Μὲ τα φτερά πετώντας Ἐπικῶθη ἐπὶ ὑπλά... Πρᾶγμα ποῦ δὲν μποροῦνε Νὰ κάμουν τὰ ἐρπετά.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΩΝ

Η ΔΥΣΤΥΧΗ ΜΑΝΑ

Α. ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Έχει γεμίσει ο λευκός δρομίσκος από άμάξια. Οι επισκέπται με έν ελαφρόν πήδημα ή ύποβασταζόμενοι αναλόγως τής ηλικίας των, όλοι πενθοῦντες τήν ψψιν, άλλ' έλάχιστοι ποιοῦντες τήν ψυχήν, κατέρχονται τής άμάξης, ρίπτουν έν βλέμμα επί του μαύρου έμπετάσματος τής θύρας, σείουν ως σημείον όδύνης τήν κεφαλήν, διασκελίζουν ταχέως τάς μαρμαρίνους βαθμίδας πολυτελοῦς κλίμακος και φροντίζουν, καθ' ήν στιγμήν εύρεθοῦν εἰς τό μικρό σαλονάκι, νά λάβουν έκφρασιν βαθυτάτου άλγους, πρίν εισέλθουν εἰς τό δωμάτιον τό νεκρικόν.

Εἰς τό μέσον του πλουσίου θαλάμου, επί δύο άπλουστάτων καρυίνων σκιμπόδων τό έκ μετάξης λευκής φέρετρον έναγκαλιζέται, ήθελέ τις νομίση, φιλοστόργως και ύπερηφάνως διά τών τεσσάρων εύθραύστων πλευρών του, τό ελαφρόν σώμα τής ξανθής Μαριέττας. 'Επί του χιονολευκού και παραδόξως ύποροδιζόντος προσώπου τής, πλανάται εισέτι τό γλυκύ μειδιάμα τής κόρης, όπερ εκόσμησε τά χείλη τής, καθ' ήν στιγμήν ή ψυχή τής πτερυγίασα εἰς τήν γλαυκήν άγκάλην ένός χερουβείμ, άνήλθε μετ' αυτού εἰς τοὺς οὐρανοῦς.

Πρός τά άριστερά του φερέτρου, προς τό προσκεφάλαιον τής θανούσης, βουτηγμένη 'ς τά μαῦρα, νεκρά γυνή—ή μήτηρ τής Μαριέττας— και σκυμμένη ύπερ τήν κεφαλήν τής θυγατρός τής, τήν παρετρίει σιγώσα με όφθαλμούς, εἰς οὗς ή εξάντλησις τών δακρύων προσέδιδεν έρυθράν τινα ξηρότητα, ένώ ή μικρά τής χείρ προέδιδε τήν τρυφεράν θλίψιν και τό άνέκφραστον άλγος τής καρδιάς τής, έπαφισμένης επί τών μεταξίνων βροστρύχων τής νεκράς.

'Ανά εἰς οἱ σπεύσαντες εἰς τήν ως τάφον πένθιμον εκείνην οίκίαν έπιλησίαζον τήν δύστηνον μητέρα, τής έθλιβον σιγώντες τήν χείρα και άπομάσσοντες έν δάκρυ, όπερ και οἱ μάλλον ισχυροί δέν ήδύνατο νά συγκρατήσουν εἰς τήν ψψιν του θελκτικου προσώπου τής νεκράς και εἰς τήν θέαν του μητρικού άλγους, γυναικός, ήτις σγούσα τό άτύχημα πρό ένός έτους ν' άπολέση τόν σύζυγόν τής, έβλεπεν ήδη νεκράν τήν κόρην τής χωρίς νά δύναται νά εύρη παρηγορίαν εἰς τοὺς βουρκωμένους όφθαλμούς του εξαετούς Παύλου τής, ό όποιος τήν εκράτει από μίαν πυχήν τής εσθής τής και παρηκολούθει τήν έκφρασιν τήν όδυνηράν του προσώπου τής.

Μήτηρ και φέρετρον! Τί ήσθάνετο ή δυστυχής αύτή γυνή, καθ' ήν στιγμήν έβλεπε τόσας όδύνας, τόσας περιθάλψεις, τόσον αίμα παρασχεθέν εκ τής ιδιικής της καρδιάς, όσων ζων έν εκ τής ιδιικής της ζωής, τόσας φροντίδας, τόσα όνειρα εκτεθραμμένα ύπό τό κάλλος του γλυκύ μιās δεκαεξαέτιδος παρθένου, τί ήσθάνετο ή δυστυχής μήτηρ βλέπουσα όλα ταῦτα—έν νήμα εκ τής ιδιικής της ζωής—περικεκλεισμένα έντός τών τεσσάρων τοίχων του φερέτρου, ποία άνδόνος μοιπή θλιβερά επί τή άπωλεία λαινευτού της συντρόφου θά ήδύνατο νά παραστήση; Σιγώσα, άφωνος, εκλελυμένη, ώχρά, ήμισθιστος τοὺς όφθαλμούς, ένηπνίζε τό λεπτόν εκείνο ρόδον, όπερ άνάβλαστησαν ύπό τάς περιθάλψεις τής τρυφερωτέρας άγάπης, θερμανθέν ύπό τάς ακτίνας ήλίου στοργής άπεράντου, έπέπρωτο ό πάγος τής έπαφής τής χερός του θανάτου νά καταστήση νεκρόν και άψυχον.

Ψαλμωδία κατανοκτική άκούεται. Τέσσαρες νευρώδεις βραχιόνες σηκώνουν μετ' εύκολίας τό φέρετρον και ή μήτηρ έξαλλος έναπνίζε έμπροσθέν της τό κενόν. 'Απάγουν τόν κόρην; Ποῦ τήν φέρουν; Τίς πέτρεψεν εἰς τοὺς ανθρώπους αὐτοὺς τοὺς άγνώστους, τοὺς έχοντας τήν μορφήν άπολιθωμένην εκ του επαγγέλματος των, τοὺς ανθρώπους αὐτοὺς, τοὺς μηδέν αισθανομένους, τών όποιων οὐδέποτε ή παρειά ώχρηζ, ν' άποφέρουν μετ' έαυτῶν τήν παρθένον τήν πάναγνον, τήν παρθένον τήν ώραίαν; Τίς έδωκε τό δικαίωμα εἰς τοὺς ανθρώπους αὐτοὺς, τοὺς καταβιβάζοντας μετ' βλασφήμου ένίστε άρās διά τό βάρος του φερομένου όγκου από τών βαθμίδων τής κλίμακος, τάς όποιάς άλλοτε χαρίεσσα και παιζουσα άνήρχετο, τίς έδωκε τό δικαίωμα νά μεταφέρουν άναίσθητον παρθένον, τήν όποιαν θά εἶχε καύχημα ή Ζωή; Τίς; 'Ο Θάνατος!

Λάμπουν τά εξαπτέρυγα ύπό τόν ήλιον. Ψάλλουν οἱ ιερεῖς τόν ύμνον του θανάτου. 'Η νεκρά εύρίσκειται ύπό τό παράθυρον τής πατρικής οίκίας, τήν όποιαν δέν θά έπανίδη ποτέ πλέον. Και τήν βλέπει από του παραθύρου αὐτου ή μήτηρ τής. "Ω! ποῖος θά εἶχε τόν έγωισμόν τόν Τιτάνειον, τήν αὐτοπεποιθησιν εκατόν Βριάρεων νά θελήση νά περιγράψη τά δήγματα τών όφρων, άτινα έσπάρασσον τής μητρός τήν καρδίαν; Δέν θά τήν έβλεπε πλέον ποτέ; Δέν θά ήσθάνετο του λοιπού τοὺς λευκοὺς βραχιόνάς της μετ' τρυφερότητος άπειρου νά περιβάλλουν τόν λαιμόν της και δέν θά ήσθάνετο τών κερασοχρόων χειλέων της τό φιλημα; "Ω! δέν δύναται ν' άποχωρισθ ή πολυλατρεύτου Μαριέττας της. Θέλει νά τήν παρακολουθήση, νά μή τήν έγκαταλείψη οὐδ' επί μίαν στιγμήν μόνην, νά τήν έναγκαλισθ ή και συμπεπλεγμένα νά μείνουν όμοῦ αἰώνιως... Και ύπέικουσα εἰς τόν πόθον της αὐτόν, τείνει τάς χείρας προς τήν άπαγομένην Μαριέτταν και εύρίσκειται και τό ήμισυ τό σῶμά της εκτός του παραθύρου. Τό λιθόστρωτον ήθελε τήν δεχθ ή μετ' όλίγον νεκράν και συντετριμμένην, άν μή ήσθάνετο κατ' εκείνην τήν στιγμήν μετ' δυνάμει συρομένην τήν εσθής τής. 'Εστρεψε τήν κεφαλήν και τό βλέμμα της επανεπαύθη επί τής ήλαρās μορφής του εξαετούς Παύλου τής. Συνήλθε, τόν ένηγαλίσθη, τόν κατεφιλησε, και χύνουσα άφθονα δάκρυα εἶπεν:

—"Ω! θά ζήσω, θά ζήσω διά σε!

Ν. Α. Ζαχαρίου

Σάν ερθη ή σαβανόστρα νά με ντύση
"Όταν για με στερνή στιγμήν προβάλλη,
Στά στήθια τά ψυχρά, μη λησμονήση,
Τής Μίσσας τήν εικόνα νά μου βάλλη.

Με τά μαλλιά, τό στόμα νά μου κλείση,
Ποῦ έπύρα άπ' τό ξανθό της τό κεφάλι
Και τ' άνθη στο κορμί μου νά σκορπίση
Ποῦ μένουνε γυρμένα στο άνθογαδίλι.

'Ο νεκροθάφτης μνήμα νά μου άνοίξη
Στό εύωδιασμένο μέρος που ως διαβάτης
Τήν ψψη της τό πρώτο εἶχα ξανοίξη.

Κι' εκεί που κάποιος φίλος θά με κλαίη,
"Ας μη ξεχνά, τά μαῦρα γράμματά της
'Αντι λιθάρι άράδα νά μου καιή.

Σωτήρης Ε. Σκίπης

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΡΤΖΩΚΗ

ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ

Τῆς Δεσποινίδος Φ** Α**.

Τώρα που μπαίνο ολόγυρτος
μέσ' στο λευκό Ναό σου
και στέκομαι θαυμάζοντας
τ' άγνό τό πρόσωπό σου,
Πόση χαρά άπεριγραφτη,
πόση σεμνή γαλήνη
τό μάτι σου μου χύνει
στά στήθην μου βαθειά.

Βάρδος του πόνου άσύγκριτος
μ' άλύγιστο κεφάλι,
βέλε κρατό και ρίχνουμαι
σα γίγαντας στήν πάλη
Μα έδώ μεμιάς τό χέρι μου
ρίχνει στή γή τά βέλε,
ρόδα νά ρίξη θέλει
στά μαῦρα σου μαλλιά.

Θέλει ή ψυχή ή βαρουμειορη
άφ' τή δική σου χάρι
κι' άφ' τό γλυκό τό μάτι σου
μιά λάμψη του νά πάρη
Θέλει άφ' τ' άγνό τό στήθος σου
Κι' άφ' τή χρυσή σου σκέψη
Μίαν έγνοια νά σου κλέψη,
νά κλέψη ένα παλιό.

ΦΡΑΓΚΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ

'Εκείνος. — 'Ηταν από τό λαό τών Φράγκων, (1)
έθνος νέο και πολεμικό, που ώριζε ένα μέρος τής Γαλα-
τίας με τό δικαίωμα κατακτητή, και που τόσο γερό
άκούσθουν, που δέν χωρούσε άμφιβολία πώς γρήγορα
θά γενόθουν ό μόνος κύριος τής χώρας.—Τ' όνομά του
τό λέγαν Χλοδοάλδο.

'Ηταν χριστιανός.

'Από τά χέρια του πατέρα του εἶχε λάβει τό σπαθί
και τήν άσπίδα του παλληκαριου, γιατί εἶχε φτάσει
τήν ηλικία εκείνη που ήμπερούσε τιμημένα νά τά βα-
στῆ, και τήν ήμέρα που τά ντύθηκε, ήμέρα κατά τήν
όποία ό νόμος τόν κήρυχνε ένήλικο πολίτη, στρατιώτη
και Φράγκο, ταις άγιαῖς τελεταῖς άκλούθησαν λαμπρό-
ταταις έορταῖς.

'Ο πατέρας του Χλοδοάλδου ήταν πλούσιος και εἶχε
και κοπάδια βοειδοπρόβατα, και θρεπτικαῖς βοσκαῖς και
σπαρτά άφθονα. 'Από 'νωρίς τά μάτια του χύσανε χη-
ρίας δάκρυα και δέν εἶχε παρά ένα παιδί έλπίδα του εἰς
τά γηρατεία του.

'Ο Χλοδοάλδος ήταν ψηλόλιγνος, εἶχε στρογγυλό τό
πρόσωπο, πλατειό και στρωτό τό μέτωπο, τή μύτη μα-
κρῆ και ξεπεταχτή, χυτά ξανθά μαλλιά και μάτια
γαλάζια και ζωηρά.—'Ηταν φτερό στο τρέξιμο, τυ-
χερός στο κυνήγι, τρυμερός στον πόλεμο, κανείς δέν
ήξευρε νά καταπονέση άτίθασσο άλογο καλήτερα του.
Εἰς τά συμβούλια ήταν γνωστικός και φωτισμένος,
όπου άλλου έβραζε από θυμό, ή φωνή του ήταν τρα-
χιά και τονισμένη, τά λόγια του ψηλά, μα στην καρ-
διά του φώλιαζε ή καλωσύνη. Τό χωριό του τόν αγα-
πούσε και τόν 'σεβόθουν, και πράγμα σπάνιο, τήν ά-
ξίζε τήν ύπόληψιν που του εἶχαν.

'Εκείνη.— 'Εκρατειόθουν από Κέλταις, γιατί ό πα-
τέρας της ήταν Γαλάτης και ή μητέρα της 'Υπερβόρεια.
έξουσε εἰς τήν πίστιν του Χριστου όπως ό πατέρας της
και ή μητέρα της.

'Ηταν μοναχοκόρη' τό μόνο άδελφό που εἶχε τόν
σκότωσαν στον πόλεμο, και έπειδή ήταν άκόμη νεότατη

(1) 'Η λέξι αύτή δέν εἶχε τή σημασία που τής δίδουμε
σήμερα, που λέμε δηλαδή Φράγκους και φράγκικα όλους έν
γένει τους Εύρωπαίους, και ότι άνήκει εἰς αὐτούς, αλλά εἶναι
τό όνομα ένός τών γερμανικῶν εκείνων λαών, όπου κατά τήν
μετανάστευσιν τών εθνῶν, τοὺς πρώτους δηλ. μ. Χ. αἰώνας
ήλλαξαν πατρίδα κυριεύοντες άλλους τόπους.

πολύ όλίγο τόν θυμόθουν, μόλις τής εἶχε μείνει μία δια-
βατική έντύπωσι τής ήμέρας που τραγουδήσαν τό θά-
νατο του παλληκαριου.

Εἰκοσι φοραῖς εἶχαν δὴ τά μάτια της τά ψηλότατα
βουνά νά φορέσουν τήν άσπρη τους στολή, και σαν
ό άνεμος έπουπούλιαζε (1) τής θυμίζαν πώς σε μιά τέ-
τοια εποχή 'γεννήθηκε.

Τήν λέγαν 'Εμεράνζα.

Τό μπόι της ήταν ξεπεταχτό και λιγερό σαν τά κα-
λάμια τής Γέμενς ('Υεμένης), τά ξανθά της τά μαλλιά
κατέβαιναν ως κάτω σταῖς φτέρναις της' τα σαν μαρ-
γαριτάρια κάτασπρα δόντια της, τής στόλιζαν τό ρό-
δινο, τό πάντοτε γελαστό, τό περιποιητικό της στόμα.
Τά μάτια της ήσαν γαλανά και σαν μιλοῦσε, τά λόγια
που τής έρρεαν άπ' τά χείλη, ένα ένα, κατέβαιναν
στοῦ ακροατή τήν καρδιά.

Τήν ήμέρα που ό Χλοδοάλδος ντύθηκε τά κληρονο-
μικά όπλα, εἶδε πρώτη φορά τήν 'Εμεράνζα και τήν
αγάπησε... 'Από τότε δέν άφινε στιγμή νά μείνη ό έ-
ρωτάς του άπαρατήρητος από τό κορίτσι. Εἰς τά συμ-
πόσια όπου έτύχαινε νά συναντηθοῦν, δέν ήθελε άλλο
πίατο από τής 'Εμεράνζας, και σαν έταξείδευε άφινε
τήν πλούσια κόμη του άπεριποίητη, όσο ήθελε μείνει
μακριά της. Συχνά ή 'Εμεράνζα τόν άπαντοῦσε στα
χωράφια' τότε ό Χλοδοάλδος τήν έπιλησίαζε και τής
παράσταινε με τρόπο τόν έρωτά του. 'Η νέα χαμή-
λωνε τά μάτια και δέν μιλοῦσε, μα έδειχνε πώς δέν
τήν πείραζαν όσα τής έλεγε, μόνο τό στήθος της άνεβο-
κατέβαινε από κάτω από τόν πέπλο της και ροδοκοκί-
νιζαν τά μάγουλά της. 'Όμως μίαν ήμέρα εἶδε τόν
Χλοδοάλδο πίσω από μία φράχτη από έλατα και του
έροψε ένα μῆλο που εἶχε δαγκάσει. 'Από τότε δέν εἶχαν
πλειό κρυφά μεταξύ τους.

'Αγαπήθηκαν.

Πέρασαν δύο χρόνια. 'Ο πατέρας του Χλοδοάλδου
ήταν γέρος και άνήμπορος. 'Ανοίξε τό στόμα του και
εἶπε: αΠαιδί μου... σε λίγο περνά κ' εγώ στους πα-
τέρας μας, πρίν έρθη αύτή ή στιγμή, που λίγο άκόμη
θέλει κάμε με νά λάβω τήν ευχαρίστησι νά σε ιδώ παν-
τρεμμένα. Χλοδοάλδε, συ αγαπάς τήν 'Εμεράνζα' λάβε
τη γυναίκα σου και νά σῶς εύχθώ.

Τήν άλλη τήν ήμέρα, οἱ δικοί τής 'Εμεράνζας, και
του Χλοδοάλδου έσιμίζαν στο τραπέζι τής ξεφάντωσης
και σαν ήρθε ή ώρα νά σγκωθοῦν από τό γλέντι, οἱ

(1) Δηλαδή έρριπτε στουπούλα, χιόνι, ποιητική έκφρασις
των φράγκων.

δύο άρραβωνιαστικοί έπιαν στο ίδιο τό ποτήρι, σημάδι σμίξης και έρωτα.

Έπειτα ο πατέρας παρουσίασε την Έμεράνζα στον πολυαγαπημένο της λέγοντας: Σου δίδω την κόρη μου, για να ήναι η εύτυχία σου και η γυναίκα σου, για να φυλάη τα κλειδιά σου, και να έχη με σε άμοίραγη την κατοικία σου και τ' αγαθά σου. Είς τό όνομα του Πατρός και του Υιού και του Άγ. Πνεύματος. — Και όλοι οι άλλοι, άποκρίθησαν. Άμήν. Ναί. — Και οι δικοί του γαμπρού Χλοδοάδου, και οι δικοί της νύφης Έμεράνζας, άρχισαν τή σύβασιν κ' είπαν για τό προικιο. Έκεινή την εποχή δέν έδιδαν σωρούς τάλληρα. ένόμιζες πώς τό Φράγκικο τό έθνος την παραμονή του γάμου έλεγε στο χρυσάφι. — «Πίσω!»

Μά ο πατέρας της Έμεράνζας για πολύ ώρα και με μεγάλη ακρίβεια άνέφερε ένα προς ένα τά όπλα και τά βραχιόλια που της έδιδε' έπειτα έκαμε λόγο για πλούσια δέρματα, καθώς ακόμη και για διακόσια πρόβατα, αλλά γεννημένα μαζή με τ' άρνάκια τους και άλλ' άγέννητα.

Νά ποιό ήταν τό προικιο.

«Ήλθε κ' η μέρα του γάμου.

Άκόμη η πρόθυμη άνατολή δέν είχε καλώς τινάζει τά δροσιμένα της μαλλιά, ακόμη δέν είχε φορέσει την ποδεμή της τή ροδίνη και τον πορφυρό της τό μαנדύα, που ο Χλοδοάδου και οι συγγενείς του έφθασαν έμπρός στην μελλονύμφης τό σπήτι. Η πόρτα ήταν κλειστή. Ο Χλοδοάδου άρχισε να κρούη με βία και έξακολουθητικά, κρίζοντας την αγαπητικιά του. Έπειτα από πολύ ώρα άκούστηκε από μέσα μία φωνή. «Ποίος είσαι;» Ο βάρδος του γαμπρού άρχισε άπ' έξω να τραγουδά. «Είμαι ο Χλοδοάδου, ο άρραβωνιαστικός της θυγατέρας σου της Έμεράνζας, άνοιξε, άνοιξε... Έφερα μαζή μου ώμορφονιάς θά 'μπούν μ' έμε στην άρραβωνιαστικιάς μου τό σπήτι' μή φοβάσαι βαστάν κλαδιά από έλατα, δώξανε τά κακοποιά πνεύματα, ζορκίσανε τά νεραϊδικά και τά μάγια, βρέχοντας τό πράσινο αυτό κλωνάρι στο ζαχνιστικό νερό της θυσίας. Περήφανος και άκτινοβόλος προβαίνει ο ήλιος, μητ' ένα σύγγενος δέν βγαίνει να όργώση τό γαλάζιο τ' ούρανού κάμπο. να τό χελιδώνι που κλαδεύε στή στέγη σου παραδόσου τώρα που τά προμηνύματα είναι τόσο έννοικά. Μην άργείς τά χέρια μας είναι φορτωμένα με άνθια' θά μαραθοούν, θά χάσουν τή γλυκειά τους τή μυρωδιά' άνοιξτε, άνοιξτε λοιπόν, για να ίδουμε τό μέρος που φωλιάζει η πεντάμορφη νύφη».

Και ο βάρδος της νύφης από μέσα: «Σώπα' μάθε πώς η νέα Έμεράνζα πλαγιάζει ακόμη στο φτερό της μάνας της, άφες τη να χερή της στερνής αυτής ώρας τή γαλήνη, μην είσαι άδυσώπητος γλυκέ μου Χλοδοάδου' τί βιάζεσαι να πιάσες στα δίχτυα σου ένα λευκό, δειλό περιστέρι; δώχνει βέβαια τό έλατο τους λουτιόνους και τους δούλους (1), αλλά μήπως ήμπορεί να δώξη τους φόβους για τό μέλλον, τους φόβους για τά βάσανα και για της φροντίδας; Έπειδή η γυναίκα, άμα ένωθή με τον άντρα, υποχρεώνεται να έχη μ' αυτόν άμοίραγχις και της εύτυχίας και της δυστυχίας. Η ζωή συχνότατα είναι γεμάτη από τόστις λύπαις και τόσα βάσανα, που δέν είναι πάντοτε καλό να βιασθή κανείς να ένωθή με τον άλλον. Φέρνεις άνθια για να στολίσης μ' αυτά την πολυαγαπημένη σου; Άλλά τά άνθια αυτά σε λίγο θά μαραθοούν. Θέλεις ίσως να της ένθυμήσης πώς

η εύτυχία της δέν θά διατηρηθή περισσότερο από τά ροδά: Άλλοίμονο! Τι τό όφελος;

Τέλος πάντων η πόρτα άνοίγει κ' ένας από του κοριτσιού τους δικούς λέει: «Χλοδοάδου!... πολύ ώρα χτυπούσες. Τι έρχεσαι να ζητήσης από μās; Ένα κορίτσι δειλό και φοβισμένο, που λές πώς είναι άρραβωνιαστικιά σου' μά πές μου θά μπορούσες να τή γνωρίσης μέσα σ' όλαις της γυναίκαις;

— Ναί, ναί! άποκρίθηκε ο Χλοδοάδου.

Τότε του παρουσίασαν μία γρήγυρα καμπουρισμένη άπ' τά πολλά τά χρόνια. — Δέν είναι αυτή που γυρεύω, λέει τότε ο πολεμιστής. Έχει γνωσι και φρονιμάδα γέρου, μά είναι ίσια σαν του ποταμιού τό καλάμι, έχει τά μάτια γαλανά σαν τον ούρανό, και τό μέτωπό της που είναι άσπρο σαν του βουνού τά χιόνια, στρατώ σαν τ' άτάραχα νερά ως τ' άστέρια σηκώνεται».

Έπειτα του έφεραν έμπρός του ένα μικρό κοριτσάκι που δέκα ως δώδεκα χρόνια του άνθούσαν στο μέτωπο. Μήτ' αυτή δέν είναι εκείνη που γυρεύω' έχει, ναί, την άφέλεια, την άθωότη και την άγνότη την παιδιάστικη, μά είναι ψηλή ένάμιση μπόι, και τά χαρακτηριστικά της είναι ψηλοκοπημένα, καλοκαμωμένα και τέλεια. Έχει η άραβωνιαστικιά μου την γλύκα της ευωδίας, του μισανογιμένου μπουμπουκιού τή λαμπρότη. Άχ! δόστε μου την άγάπη μου.

Ήλθε και η Έμεράνζα. Πήρε τότε ο Χλοδοάδου από τά χέρια τ' άγοριού της ακολουθίας του την τιμητική ταινία που έπρεπε να χρησιμεύση για ζώνη και την πέρασε από τή μέση της άρραβωνιαστικιάς του, σαν να ήθελε με τον έαυτό του να την άλυσσοδέση. Πριν άφήση τό πατρικό της τό σπήτι η νύφη, τ' άποχαιρετξ. Με φίλημα άποχαιρετξ τά έπιπλα και όλα τά άψυχα άντικείμενα, που έστάθηκαν σιωπηλοί μάρτυρες της ειρηνικής εύτυχίας της' χαιδέυει με τ' ώραίο της χέρι τά βώδια και όλα τά ζώα τους τά έργατικά, έπειτα περνά στην αυλή κράζει όλους τους φτερωτούς της κατοίκους και τους ρίπτει ταγή για τελευταία φορά. Σαν τελειώσουν οι άποχαιρετισμοί κινάει η ακολουθία η νυφίτικη για την εκκλησιά, οι άντρες όλοι άρματωμένοι σεϊούνται και λιγιούνται επάνω στ' άτια τους' τ' άσκέρι ταραζει και φεύγουν. Πήγαν στην εκκλησιά.

Σαν τελειώσε τό μυστήριο κ' έδωκαν οι πιστοί τό φιλι της ειρήνης, πήγαν έμπρός στην Παναγία την εικόνα. Κοντά της ήταν σκαλωμένη μία ρώκα' οι γονείς της Έμεράνζας την πήραν και της την έδωκαν λέγοντες της: Μή λησμονάς πώς ο Θεός προστάζει και εύλογεί την οικιακή εργασία της συντρόφου του άντρός.

Η Έμεράνζα έγενσε λίγο κροκίδι που ήταν τηλιγμένο στη ρόκα, έπειτα η συνοδία ξανακίνησε οδηγώντας τή νεόπαντρη στην νέα της κατοικία.

Έπάνω από πεντακόσιοι ήταν οι καλεστικοί στο τραπέζι του γάμου. Τά τραπέζια ήταν στρωμένα κάτω από θόλους, από έλατα και πεύκα. Γυναίκαις και άντραις ήταν άνάκατα κ' έτρωγαν δύο δύο σε κάθε πιάτο. Σερβίρανε πρώτα χορταρικά ώμα, σαλάτα από μολόχαις και λυκίσκους, έφεραν έπειτα τά κρέατα. Τά εκκάναν πυραμίδαεις επάνω σε ψωμιά που είχαν του πιάτου τό σχήμα και τά όποια ποτισμένα από της διάφορες σάλαις, τά μοίραζαν έπειτα μεταξύ τους οι συντρόφισοι. Σαν έφεραν τους άγριόχοιρους έπαίξαν η σάλπιγγες. Σερβίραν έπειτα και διάφορα γλυκίσματα. Τό ύδρομελι, η μύρα, και άλλα ποιά συνειθισμένα των Φράγκων, πλημμύριζαν τριγύρω μέσα σε πλατειά κέρατα βωδιών. Με μιζές έγεινε σιωπή. Αριθμητά τότε νέα και

ώραία κορίτσια σιμώνανε στους νεόπαντρους, πρόσφεραν πρώτα της νύφης ένα μπουκέτο από άνθια του κάμπο καμωμένο κ' ένα σαν τά χιόνια άσπρο περιστέρι. Έπειτα της είπαν αυτά τά λόγια: «Έμεράνζα έπίτρεψε σταίς συντρόφισαίς σου να σου προσφέρουν αυτά τά άνθια, έννι τό σύμβολο των εύχών μας' λάβε επίσης και αυτό τό περιστέρι, είναι σημάδι εμπιστοσύνης, μείνε πιστή σαν αυτό' μόλις χάση τό ταίρι του ψωφά». Η νύφη τότε άφηκε έλεύθερο τό περιστέρι, έδωκε έπειτα άπονα δώρα σε κάθε μία από ταίς φίλαις της. Και οι βάρδοι άρχισαν τό τραγούδι.

Ιωάννης Καλούτσος Δ.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ

Σε δάδος πυκνοφύτευτο εκείνη πρωτοεΐδα
κρατούσε ρόδα 'ς τή ποδιά,
τραγουδάγχι, και 'ς τή καρδιά
είχε γλυκειά έλπίδα.

Την είδα, την άγάπησα, κι' άμέσως 'κει της τόπα
μά 'κείνη ήταν ντροπαλή
κ' έγυρ' εύθύς την κεφαλή
σαν να μου είπε: Σώπα.

«Πρέπει σ' έσε του Παγονιού, της είπα, τό καμάρι,
γιατί έχεις μάτια σαν νυχτιά,
γιατί έχεις φλόγα 'ς τή ματιά
και 'ς τό κορμί τή χάρη.»

Έγύρισε, μ' εκύτταξε, σαν να μου είπε: αλήθεια;
κ' η κάθε μία της ματιά,
μου φαίνονταν λαδοματιά,
που μ' έπαιρνε 'στα στήθεια.

Άφ' ου της είπα: σ' αγαπώ αληθινά, σωπαίνω
και σ' τή σκυφή της κεφαλή
ένα της έδωκα φιλι
άπ' τή καρδιά βγαλμένο.

Κι' αυτή μ' έγλυκοκύτταξε, και μέσ' άπ' την ποδιά της
μούδωσε ρόδα ζηλευτά
και μουπε, πώς μαζί μ' αυτά...
μου δίνει την καρδιά της.

Ν. Κυπαριόδου

ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΡΝΑΣΣΟΝ

Πρέπει να γνωρίσωμεν την Έλλάδα
να αγαπήσωμεν την πατρίδα μας.

Εύτυχεις οι χρόνοι της νεότητος τόσον των λαών όσον και των ατόμων. Πόσον δέν ήτο εύτυχής ο άρχαίος Έλληνας—φαιδρόν τέκνον της φύσεως—άνερχόμενος τους έλιγμούς των ώραίων και μεγαλοπρεπών κλιτύων του όρους. Δι' αυτόν τά μαγευτικά δάση του έξ ύψικόμων και άμφιλαφών έλατών κατόκουν τόσαι νύμφαι, αίτινες έφύοντο από τε άλλων και μάλιστα από των δρυών».

Άλλά και αυτός, εις έπίσκεψιν του όποίου άνήρχοντο τόσας χιλιάδας μέτρων ύψος και αυτός Νύμφης ήτο υίός. Κλεοδώρα έκαιετο η μήτηρ του. Κλεόπομπος ο πατήρ

του. Ίσως όμως, και πιθανώτερον, πατήρ του να ήτο ο Ποσειδών.

Ω σοφέ Χουμβόχδε, πόσον της βαθείας επιστήμης σου προηγήθη των πατέρων μας η χαρίεσσα φαντασία, άνερευνώσα και άνευρίσκουσα κοσμογονικάς αλήθειας.

Και ήτο εύσεβής ο υίός εκείνος της Νύμφης' και των θεών τας βουλάς έτάζων αυτός εύρε την από των πετομένων όρνίθων μαντείαν και είχεν οικήσει άρχαιοτάτην πόλιν υπό την γραφικήν και ποιητικήν νάπην την Παρνασσίαν, άνωθι της όποίας άπεσώθησαν όσοι διέφυγον τον δλεθρον του κατακλισμού, οδηγούμενοι προς τά άκρα του όρους εν τή πορεία των υπό των ώρυγμών των λύκων.

Έκει επάνω έζητήσαμεν και ήμεις να έπισκεφθώμεν τον Παρνασσόν.

Περί τας 4 και 1)2 της πρωίας οι άρωγιατάι μη πιστεύοντες εις την απόφασίν μας, μετέβαινον εις τας οικίας των συνοδοιπόρων έρωτώντες αν άπεφασίσθη η έκδρομή' περί τας 5 έξεκινήσαμεν πεζή. Μετά 5 λεπτά διηργόμεθα παρά τους πλατάνους, εν μέσω των όποιων ήγέρθη υπό του Καραιοκάκη τό τροπάιον της φονικής νυκτός της Άραχώβης με Τούρκων κεφαλάς. Άπό του σημείου τούτου έβαδίζομεν επί μίαν και ήμίσειαν ώραν έχοντες τό όρος Κίρφη άριστερξ με του Πλείστου την φάραγγά και έντευθεν τον έλαιώνα της Άραχώβης' άντικρυ δε τά ύδατα του Κορινθιακού της Πελοποννήσου τά όρη, τό Γαλαξειδι και την Ίτέαν με την αξιοπρέπειαν άγωιστών του 21.

Τότε εύρέθημεν επί ύψώματος, κάτωθι του όποίου είδομεν τό Λιβάδι, την πλατείαν αυτήν των Θυιάδων και των βακχεουσών της Άττικής και της Βοιωτίας γυναικών. Είναι εύρεία ήλιόβλητος πεδιάς, παρουσιάζουσα κανονικά τοπεία πάντων των σπαρτών και κυκλωμένη υπό λόφων, ους καλύπτουσιν ως παχύτατος τάπης τά εύτραφή φυλλώματα ύψικάρηνων έλατών. Έκει έσταμάτησα προ της άνακουφιστικής εκείνης θεάς και η φαντασία μου άνεκάλει τον ένδοξον υίόν της Σεμέλης, οίον τον ψάλλει ο ποιητής, οίον τον έβλεπον εκείναι, αίτινες έτέλουν εκεί τας έορτάς του.

Έκει η ευωδία των χόρτων και τό ψιθύρισμα του δάσους μεθύσκουσι.

Έκει άνχημινησκόμενος τις των λόγων του Τειρεσίου του άτρικου τούτου μάντεως προς τον Κάδμουν.

Ούδεν σοφίζομεθα τοίσι δαίμοσι
πατρέουν παραδόχως άς θ' όμήλικας χρόνι
κεκτήμεθ' ουδέεις αυτά καταβαλεί λόγος
ουδ' εί δι' άκρων τό σοφόν ηήρητα φρονών

ψάλλει μετά του χοροϋ

Ω μάκαρ, όστις εύδ ήμων
τελετάς θεών ειδώς
βιοταί άγιοτεύει
και θιασεύεται ψυχάς
έν όρει βακχεύων
ίσοις καθορμοίσιν
τά τε πατρός μεγάλας
όργια Κυβέλας θεμετεύων
ανάθύρσει τε τινάσσαν
κισσώ στεφανωθείς
εί Διόνυσον θεραπέυει.

Τον θεόν εκείνον τον βρόμιον, όστις έξάρχει χοροϋ φωνών ευσι.

Η γή φέρει γάλα, ρέει οίνον, ρέει νέκταρ των μελισσών και άνανπείει τις πνοήν αίθέρος ευώδους, ως λιθάνού της Συρίας, ο δε βάρχος εκεί σείων την πυρετώδη της πεύκης φλόγα, ην κρατεί από νάρθηκος έξορμα και

(1) Κακοποιά πνεύματα της Φράγκικης μυθολογία.

τοῦ πρωτοτύπου ἡμῶν βασιλείου ἢ οἰκτρά ἀποτυχία περὶ τὴν ἐκλογὴν προσώπων, εἰς ἃ ἀνατίθεται ἡ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης, ἢ λειτουργία τῶν νόμων, ἢ ζωὴ, ἢ περιουσία καὶ ἀσφάλεια τοῦ πολίτου. Ἀλλὰ μὴ ἀπελιζώμεθα κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἔκτακτον σύνοδον τῆς Βουλῆς, οἱ πατέρες ὠμίλησαν μετὰ πατριωτισμοῦ καὶ περὶ τούτου. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ Βουλῆς ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν μετὰ τῶν ψηφισθεισῶν ἐθνοσωτηρίων μεταρρυθμίσεων, τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ φορολογία τῶν σκύλων. Αἱ ἐφημερίδες μας, αἱ ὁποῖαι ὁμοιάζουν ὀλίγον μὲ σκύλους, ἂν κρίνῃ κανεὶς ἀπὸ τὸ ἀλληλοφάγωμά των καθ' ὅλα τὰ ζητήματα, ἀπέδειξαν ζῆλον καὶ μέγα ἐνδιαφέρον διὰ τὸν τόπον. Μόνον τὰ Χριστουγεννιάτικα τῶν φύλλα παρουσίασαν κάτι ὀπισθοδρομικὸν ἂν πιστεύσωμεν μερικῶς ἐξ αὐτῶν, διότι περιωρίστησαν εἰς τὴν δημοσίευσιν ποιημάτων καὶ φιλολογικῆς ὕλης ἱλιγίστων, δύο, τριῶν, μόνον προσώπων. Καὶ τὸ περιέργον ὅτι αἱ πλείστα αὐτῶν ἐδημοσίευσαν τῶν ἰδίων ἔργα. Ὁ Λάμπρος Ἀστέρης αἴφνης εἶχε γράψῃ εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ἐφημερίδας ἀπὸ δύο ἕως τρία ποιήματα. Ἀλλὰ μοῦ φαίνεται ὅτι αἱ ἐφημερίδες δὲν πρέπει νὰ ὁμοιάζουν μὲ τὰ θερινὰ μας θέατρα μὲ ὀρισμένον ἀριθμὸν ἐγκαθέτων.

Τέλος ὁ αἰσιώτερος οἰωνὸς τοῦ ἀρχομένου νέου ἔτους δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ τῆς μεγαλομάρτυρος νήσου τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως μας πρίγκηπος Γεωργίου, ἐλθόντος ὅπως τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν διέβη μετὰ τῶν σεπτῶν αὐτοῦ γονέων. Εὐχόμεθα δὲ ὅπως εἰς προσεχῇ αὐτοῦ ἐπίσκεψιν πανηγυρίσωμεν τὴν ἑορτὴν τῆς ἐνώσεως τῆς ἡρωικῆς νήσου μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος.

ΓΝΩΜΑΙ ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ

Πολλοὶ ἀμαθεῖς ἔχουσι τὸν πλοῦτον, οἱ δὲ σοφοὶ τὸν ἐπιθυμοῦσι βασιλιζόμενοι ὑπὸ τῆς πενίας διὰ νὰ δράσῃ οὕτως καὶ αἱ δύο τάξεις εὐρίσκουν μεγάλας δυσκολίας, διότι εἰς τοὺς μὲν ἐλλείπει τὸ χρῆμα εἰς τοὺς ἄλλους δὲ ὁ νοῦς.

Δὲν εἶνε δυνατόν ἡμεῖς νὰ πολεμήσωμεν μετὰ τοὺς θεοὺς· οὔτε νὰ δικασθῶσιν εἶνε δυνατόν, οὔτε καὶ ἡ δικαιοσύνη νὰ ἐφαρμοσθῇ.

Δὲν πρέπει νὰ ζητῇ νὰ προξενῇ τις ζημίαν ἐκεῖ ποῦ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ προξενηθῇ, οὔτε καὶ νὰ πράττῃ ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον δὲν εἶν' εὐκόλον νὰ πραχθῇ.

Σοῦ εὐχομαι χαίρων νὰ ἐκτελέσῃς τὸ διὰ τοῦ πόντου ταξιδιόν σου ὁ δὲ Ποσειδῶν νὰ σὲ ὀδηγῇ ἀσφαλῶς πρὸς χάριν τῶν φίλων σου.

Πολλοὺς ἄφρονας κατέστρεψεν ὁ κόρος τῶν τοῦ κόσμου ἀγαθῶν, διότι εἶνε δύσκολον νὰ ἔχῃ τις μέτρον ὅταν εὐρίσκειται ἐν μέσῳ τοιούτων.

Δὲν δύναμαι, ὦ ψυχὴ μου, νὰ σοῦ παράσχω πάντα τὰ ἀγαθὰ· ὑπόφερε καὶ σὺ· δὲν εἶσαι μόνη σου, εἶνε καὶ ἄλλοι οἵτινες τὰ ἐπιθυμοῦν.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ περιοδικοῦ «Ἀττικὴ Ἴρις» φέρει εἰς γνῶσιν τοῦ σεβαστοῦ κοινοῦ ἔντε τῶ ἐσωτερικῶ καὶ ἐξωτερικῶ ὅτι μόνος αὐτῆς ἀντιπρόσωπος διατελεῖ ὁ Κος Χρῆστος Κονταξάκης ὁ καὶ ἰδιοκτήτης τοῦ περιοδικοῦ. Συνεπῶς καθιστῶμεν προσεκτικούς τοὺς παλαιούς ἡμῶν συνδρομητάς, καὶ τοὺς τυχόν ἐγγραφομένους νέους ὅπως μὴ δίδωσιν πίστιν εἰς ὄντινα ὀθελε παρουσιασθῇ ὡς ἀντιπρόσωπος αὐτῆς.

Παρακαλοῦνται δὲ συνάμα οἱ συνδρομηταὶ ἡμῶν οἱ καθυστεροῦντες τὴν συνδρομὴν ὅπως μᾶς ἀποστείλωσιν αὐτὴν διότι ἄλλως θὰ εὐρεθῶμεν εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ διακόψωμεν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴν τῆς «Ἀττικῆς Ἴριδος».

X. Κονταξάκης

ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΙΡΙΔΟΣ

Ἡ ἔλλειψις ἐνὸς τελείου περιοδικοῦ παρ' ἡμῖν εἶναι λίαν αἰσθητή. Ἡ ἀπόκτησις δὲ ἐνὸς τοιούτου περιοδικοῦ ἀναμφιβόλως θέλει χαιρετισθῇ εὐφροσύνως καὶ θέλει ἐνθαρρυνθῇ γενναίως καὶ ἐνθουσιωδῶς ὑπὸ παντὸς φιλομουσοῦ καὶ φιλοπροσόδου, ὡς ἀληθὲς ἐθνικὸν κόσμημα καὶ καύχημα. Ἡ Ἀττικὴ Ἴρις φιλοδοξεῖ ν' ἀναπληρώσῃ τὸ κενὸν τοῦτο, ἂν καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι τόσῳ εὐκόλον ὅσῳ τὸ φαντάζεται τις, προκειμένου περὶ ἔργου πολυδαπάνου. Οὐχ ἥττον ὅμως, ἡ Ἀττικὴ Ἴρις, εὐελπιστοῦσα εἰς τὴν θερμὴν ὑποστήριξιν τῶν πολυαριθμῶν αὐτῆς συνδρομητῶν προβαίνει ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1900, ἤτοι κατὰ τὸ τρίτον ἔτος ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς της, εἰς σπουδαίας μεταρρυθμίσεις καὶ πιστεύει ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ καταστή τὸ ἀπαραίτητον, τὸ προσφιλὲς ἀνάγνωσμα πάσης Ἑλληνικῆς οἰκογενείας, ἐν ἀληθὲς κομφοτέχημα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ τύπου καὶ τῶν εἰκόνων της καὶ ἀληθὲς βαρόμετρον πάσης φιλολογικῆς, ἐπιστημονικῆς καὶ κοινωνικῆς κινήσεως παρ' ἡμῖν.

Ἡ Ἀττικὴ Ἴρις θὰ ἐκδίδεται τοῦ λοιποῦ δις τοῦ μηνός, ὡς καὶ πρότερον, ἀλλ' οὐχὶ ὀκτασέλιδος, ἀλλὰ δωδεκασέλιδος ἐπὶ ἀρίστου χάρτου μὴ συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐξωφύλλου αὐτῆς τοῦ χρησιμεύοντος δι' ἀγγελίας καὶ ρεκλάμας τῶν κ. κ. συνδρομητῶν.

Ἡ ἐξασφάλισις τῆς συνεργασίας τῶν πλείστων παρ' ἡμῖν λογίων ἐγγυᾶται περὶ τῆς καταχωριζομένης ἐν τῇ Ἀττικῇ Ἴριδι ὕλης. Πρὸς τούτοις μία ὀλόκληρος στήλη θὰ καθιερωθῇ διὰ τὰς Ἑλληνίδας λογίας καὶ ποιητρίδας.

Ἡ ἔτησίαι συνδρομὴ τῆς Ἀττικῆς Ἴριδος θέλει μένει ἡ αὐτὴ ἐξαιρετικῶς διὰ τοὺς παλαιούς συνδρομητάς μας, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ δύο ἤδη ἔτη συνετέλεσαν μεγάλως εἰς τὴν παγίωσιν τοῦ ἔργου. Διὰ δὲ τοὺς ἐγγραφομένους ἀπὸ τοῦδε ὠρίσθη 10 φράγκα ἐν τῶ ἐξωτερικῶ, 7 ρούβλια ἐν Ρωσσίᾳ καὶ 12 δραχ. ἐν τῶ ἐσωτερικῶ.

Ἐκατὸς συνδρομητῆς τῆς Ἀττικῆς Ἴριδος πρὸς τούτοις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν θέλει λαμβάνει ὡς δῶρα διάφορα βιβλία, ἐκτὸς τῶν ἄλλων δικαιωμάτων τὰ ὅποια ἔχει τῆς δημοσιεύσεως δηλαδὴ πάσης εἰδοποιήσεως ἐν τῶ ἐξωφύλλῳ τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν καὶ τῆς ἐκτυπώσεως τῶν ἐπισκεπτηρίων αὐτοῦ.

Ἡ Διεύθυνσις